

Fatiha suresi ve cemaatle namaz

Cemil Bey: “Fatiha Suresindeki nabüdü nunundan cemaatle namaz için nasıl bir fazilet ve emir çıkar?”

NA’BÜDÜ NUN’UNDAN CEMAAT EMRİ

Fatiha Suresi cemaatle namazı emrediyor. Bu suredeki ‘Na’büdü Nun’undan hareketle cemaatle ibadetin daha efdal olduğunu vurgulayan¹ Bediüzzaman, haccın âmi de olsa her bir mü’mine külli mertebe ve velayet kazandıran bir ibadet olduğunu, bu sırrın cemaatle kılınan namazda da bulunduğunu ifade ediyor.² Bediüzzaman baskı altında cemaatle namaz kılamadığı zamanlar için hayıflanıyor ve buna sebep olanları Allah’a havale ediyor.³

Bediüzzaman bir müşahedesini şöyle anlatıyor:

“Gördüm ki, namaz kıldığım o Bayezid Camiindeki cemaatle iştirakimi ve her biri benim bir nevi şefaathim hükmüne ve kıraatimde izhar ettiğim hükümlere ve dâvâlara birer şahit ve birer müeyyid gördüm. Nakıs ubudiyetimi, o cemaatin büyük ve kesretli ibâdâtı içinde dergâh-ı İlâhiyeye takdime cesaret geldi.”⁴

Bu izahın devamında bir perde daha açıldığını, bu perdede İstanbul’un bütün mescitlerinin birbirine bağlandığını, koca İstanbul’un Bayezid Camii hükmüne geçtiğini ve birden koca İstanbul mescitlerinde namaz kılanların dualarına da mazhaiyet hissettiğini, ardından yeryüzünün bütün mescitlerini Kâbe-i Mükerrreme etrafında dairevi saflar halinde gördüğünü ifade eden Bediüzzaman, “Elhamdülillahi Rabbi’l-Âlemin dedim. Benim bu kadar şefaathilerim var. Benim namazda söylediğim her bir sözü aynen söylüyorlar, tasdik ediyorlar.” Diyor.

ÜÇ BÜYÜK CEMAATİN BÜYÜK HAVUZU

Bu perdenin ardından Bediüzzaman, bir müşahedeye daha yer veriyor ve namaz cemaatinin üç daireye ayrıldığını görüyor:

1- Yeryüzünde Kâbe-i Muazzamayı kible yaparak namaz kılanların oluşturduğu büyük cemaat.

2- Bütün kâinatın, bütün mevcudatın yekvücut cemaat oluşturduğu salat-ı kübra ve tesbihat-ı uzma. Öyle ki, her taife kendine mahsus dilleriyle salâvat ve tesbihat ile, ezkâr ve evrad ile meşgul bir muazzam cemaatin üyesidir.

3- Görünürde küçük, hakikat ve vazife itibariyle büyük bir küçük âlem ki, namaz kılan her bir ferдин vücudunun zerreleri ve ruhunun latifeleri hayret verici bir cemaat oluşturarak, ibadet ve şükür vazifesiyle meşguldürler.

Bu durumda namazda ister imam, ister cemaat olalım, Fatiha suresinde “İyyake na’büdü ve iyyake nestain” ayetini okuduğumuzda, bu ayette bulunan “nun” zamiri ile, yani “biz” zamiri ile kademe kademe her üç cemaati de kastetmiş oluyoruz.⁵

Ki cemaatle namaz kılan birisi her üç cemaatin ihtiva ettiği devasa havuzun toplam sevabına ve feyzine mazhar olmaktadır. Bu feyzin büyüklüğünü ve sevabın çokluğunu, insan havsalası ölçüp tartamıyor.

RUHSAT YOK MU?

Peki, bazı mücbir durumlarda namazı tek başına kılmaya ruhsat yok mu?

Var elbette. Fakat mücbir durum oluşmadan, yani cemaat olmamıza veya cemaate katılmamıza engel bir durum yokken tek başına kılmaya cevaz vermemeliyiz.

Zor durumlarda ruhsata işaret eden iki rivayet:

*İbnu Abbâs (ra) anlatıyor: “Resûlullah (asm) buyurdular ki: “Kim, müezzini işitir ve kendini engelleyen bir özrü olmadığı halde cemaate katılmazsa, kıldığı namaz kâmil bir sevapla kabul edilmez.”

Denildi ki:

“Ey Allah’ın Resulü! Meşru özür nedir?”

Peygamber Efendimiz (asm)

“Korku veya hastalıktır!” buyurdu.”⁶

*İbnu Ömer (ra) anlatıyor: “Resûlullah (asm) seferde, soğuk veya yağmurlu gecelerde müezzine şöyle demesini de emrederdi: “Dikkat! Namazlarınızı bulunduğunuz yerlerde kılınız!”⁷

Dipnotlar:

1- Muhakemat, s. 51

2- Sözlür, s. 183

3- Mektubat, s. 67; Şualar, s. 401; Tarihçe-i Hayat, s. 237

4- Mektubat, 1994, s. 382; 2007, s. 668; Mesnevi-i Nuriye, s. 63

5- Mektubat, 2007, s. 669; Sikke-i Taddik-i Gaybi, s. 227

6- Ebû Dâvud, Salât 47 (551)

7- Buhârî, Ezân 18, 40; Müslim, Misâfirîn 22, (697); Muvatta, Salât 10, (1, 73); Ebû Dâvud, Salât 214, (1060-1064); Nesâi, Ezân 17, (2, 15)